

Interreg
EUROPEAN UNION

2 Seas Mers Zeeën

SHIFFT

European Regional Development Fund

TRANSITIEARENA WORKSHOP 2

16 februari 2023

Het Predikheren, Mechelen

MECHELEN

TRANSITIE-ARENA WARMTE: 3 WS

- Workshop 1: **Systeemverkenning:** contextschets Mechelen, MLP, X-curve en radicale kernambities (2/2)
- Workshop 2: **Toekomstbeelden en/voor transitiepaden** (16/2)
- Workshop 3: **Backcasting en agenda-vorming** (7/3)

RECAP WORKSHOP 1

TRANSITIEARENA WARMTE #1

2 FEB 2023

WAAROM TRANSITIE

PARAMETERS STAAN TE LAAG

NOOD AAN FUNDAMENTELE ACTIE!!

TRANSITIE START MEESTAL VIA DE STEDEN

VERKENNING

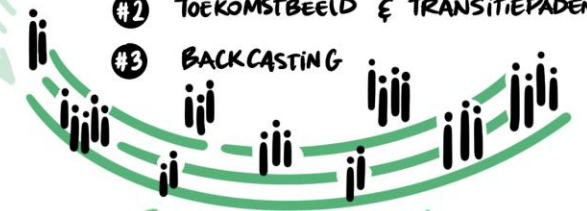

VERDIEPEN

HET TRAJECT

WARMTESTRATEGIE

- #1 SYSTEEMVERKENNING
- #2 TOEKOMSTBEELD & TRANSITIEPADEN
- #3 BACKCASTING

TRANSITIEARENA

SYSTEEMAFBAKENING

HOE KUNNEN WE ONZE GEBOUWEN IN MECHELEN VERWARMEN TEGEN 2050 ZONDER FOSSIELE BRANDSTOFFEN

ALLE GEBOUWEN REGIO MECHELEN INSTITUTIONEEL:

- LOKALE OVERHEID
- MAATSCHAPPELIJKE VÏFHOEK

GEBOUW-VERWARMING

INDUSTRIËLE PROCESSEN

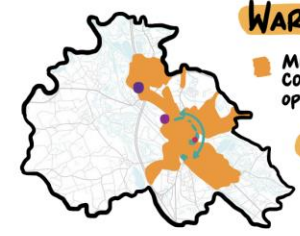
WARMTEBRONNEN

- 1 GEOTHERMIE (UIT GROND)
  - 2 RIOTHERMIE (UIT RIJLEN)
  - 3 AQUATHERMIE (UIT RIVIEREN)
- RESTWARMTE (UIT INDUSTRIË)

WARMTEZONERING

MOGELÏKHEID TOT COLLECTIEF OF ALTERNATIEF OP INDIVIDUEEL

WARMTENETTEN (ZOEKZONES)

- KEERDOK
- MECHËLEN-NOORD AQUAFIN
- KLIMAATWÏK MECHELSE VESTEN
- FOSSIELVRIÏ RAGHËNO

HUIDIGE WARMTEACTIES

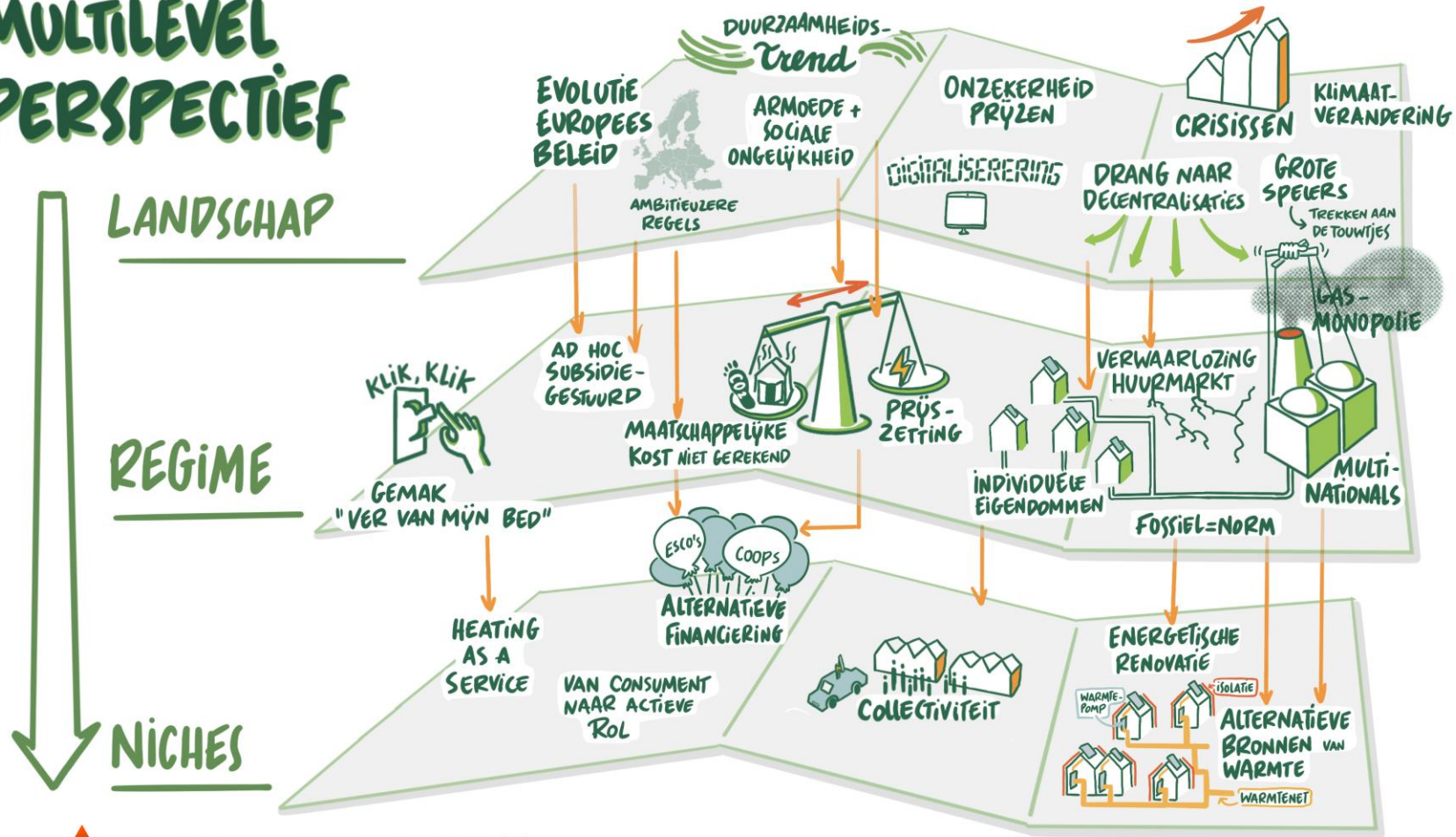

TRANSITIEARENA WARMTE #1

2 FEB 2023

MULTILEVEL PERSPECTIEF

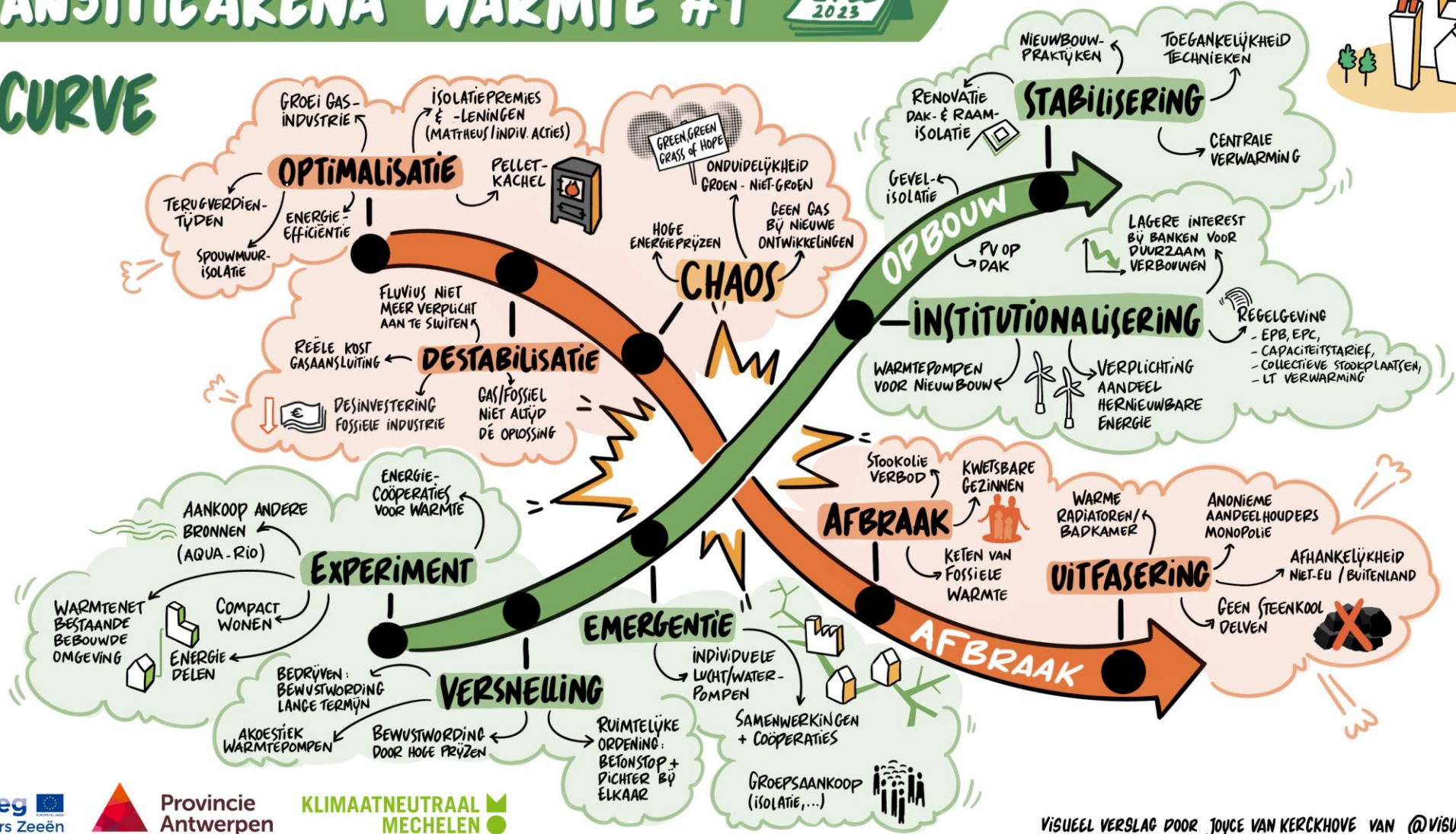

TRANSITIEARENA WARMTE #1

2 FEB 2023

X-CURVE

VERWERKING NA WS1

Verwerking in twee stappen:

- Input in excel + structurering
- Tekstuele beschrijving van MLP en X-curve + verdere aanvulling met typische Mechelse elementen (in uitwerking)

RADICALE KERNAMBITIES

- warmtevisie, warmtestrategie, plan van aanpak (afschakelplan voor het grondgebied)
- investeringsperspectief verkorten (2030 - 2050)
- een collectieve wijze verwarmen (in stadscentrum en dichtbevolkte of dense dorpskernen/wijken)
- verwarmen met warmtenet, geëlektrificeerde vormen van verwarming, CO2 neutraal
- dubbele beweging: warmtevraag verminderen en duurzaam verwarmen
- wijkrenovaties
- eigen stadspatrimonium fossielvrij verwarmen
- warmtebedrijf vanuit een warmtecoalitie
- warmtediensten leveren
- sociaal rechtvaardig, met sociale correctie, zonder Mattheüs-effect
- betaalbaar, toegankelijk, drempels verlagen
- gedragsverandering en cultuurverandering
- iedereen mee in't bad
- co-creatie met partners, marktwerking ondersteunend

EVALUATIES

Stellingen

- De oefeningen en gesprekken tijdens de workshop waren relevant en nuttig.
- Ik vond de workshop inspirerend.
- Ik ken de spelers betrokken bij de Mechelse warmtetransitie beter.
- Ik haalde uit de workshop nuttige info voor mijn eigen organisatie.

Over bijna de hele lijn: helemaal akkoord of akkoord
(1 x min of meer akkoord)

WAT HEEFT JE POSITIEF VERRAST?

- **Deelnemers:** diversiteit in de groep; enthousiaste en actieve deelname; verzamelde expertise; de bereidheid om mee na te denken over de Mechelse warmtetransitie; de gelijkgezindheid
- De hoeveelheid en beschikbaarheid van **informatie** over de Mechelse situatie
- Het **brede perspectief** vanwaaruit de transitie-oefening aangevat wordt
- **Organisatie van de workshop:** werken in kleine groepjes bevordert gesprekken, de begeleiding

WAAR BLIJF JE OP JE HONGER ZITTEN?

- **Concreetheid**
  - Nood aan meer scherpte, nog concreter inzoomen op Mechelse uitdagingen
  - Omzetting theorie in praktijk, concrete implementatie
  - Aanvulling vanuit de Mechelse studies op de workshop resultaten
  - Wat leveren de drie dagen ons op?
- **Prioriteiten**
- Keuzes maken en **doorvertalen naar duidelijk beleid**

WAT BEN JE JE BEWUST GEWORDEN?

- **Sterke wil om transitie daadwerkelijk te realiseren**
- **Warmtenetten:**
  - Heraanleg van de Vesten als opportuniteit voor warmtenet
  - Potentieel van warmtenetten op Mechels grondgebied
  - Perceptie rond warmtenet: grootschalige infrastructuur op hoge temperatuur, terwijl ook veel diverse configuraties mogelijk zijn
- **Twee spanningsvelden:**
  - Kleinschalige coöperatieven (bottom-up) vs sturende organisaties die burgers ontzorgen (top-down)
  - Individuele warmtepompen vs collectieve warmtenetten (biedt collectivisering van warmte-infrastructuur ruimtelijk, technisch, economische en qua duurzaamheid een structureel voordeel)
- **Haalbaarheid van transitie naar fossielvrij:**
  - voor oude stadswoningen, erfgoed, oude groepswoningbouw, huurders,...
  - gebruik maken van koppelkansen om transitie sociaal te maken
- **Complexiteit van de transitie:**
  - Warmtetransitie moet samen sporen met het ruimtelijke
  - Alles is met alles verbonden
  - Vele opportuniteiten om stappen in de goede richting te zetten
- **Awareness:**
  - Wij zitten hier met gelijkgezinden die overtuigd zijn
  - Nog werk te doen rond bewustwording verminderen energiegebruik

WAT VOND JE VAN DE BEGELEIDING?

- De organisatie zat goed in elkaar, prima structuur, goed timing en schitterende dynamiek
- Fijn inspirerende, professionele aanpak
- Blijf ons in kleine groepjes aan het denken en discussiëren zetten
- Af en toe toelichtend stuk inbouwen, kaders duiden
- Er werd een veilige omgeving gecreëerd om uit te wisselen

OVERSTAP WORKSHOP 2

MOGELIJKE TRANSITIEPADEN

- Maximaal **collectief verwarmen** via warmtenetten
- **Elektrificatie** van individuele verwarming waar collectieve systemen niet mogelijk zijn (warmtepompen, lage-energiewoningen)
- **Warmteplanning en de integratie ervan in de ruimtelijke context** (ruimte is het domein waar alles samen komt) - data
  - Bronnen van groene warmte beheren
- **Warmtecoalitie** – partnerschap (event. warmtebedrijf)

2 thema's: twijfels over keuze – als transitiepad of als 'leidend principe'

- Warmte als recht, sociaal rechtvaardige transitie
- Capaciteitsopbouw (opleidingscapaciteit / installatie of verwerkingscapaciteit)

MOGELIJKE LEIDENDE PRINCIPES

Leidend principe = (samenwerkings)afspraken die voor iedereen geldt en als transversaal thema doorheen alle transitiepaden loopt. Bij de uitwerking van een transitiepad hanteren we deze principes toetsstenen.

- **Iedereen mee:**
  - Eerlijke, sociaal rechtvaardige transitie, inclusie
  - Co-creatief transitieproces (iedereen betrokken, netwerk, partnerschappen)
  - Ruimte voor burger-energie
- **Trias energetica als kompas** (energievraag verminderen - groene energie gebruiken en/of produceren - verbruik fossiele energie verminderen)
- **We bouwen capaciteit op** (opleiding / tewerkstelling)

WS2: DAGVERLOOP

- Intro, terugblik en overstap naar WS2
- Omgevingsscan transitiepaden

PAUZE (10.45 uur)

- Vervolg omgevingsscan

LUNCH (12.30 uur)

- Toekomstverbeelder transitiepaden

PAUZE (15.00 uur)

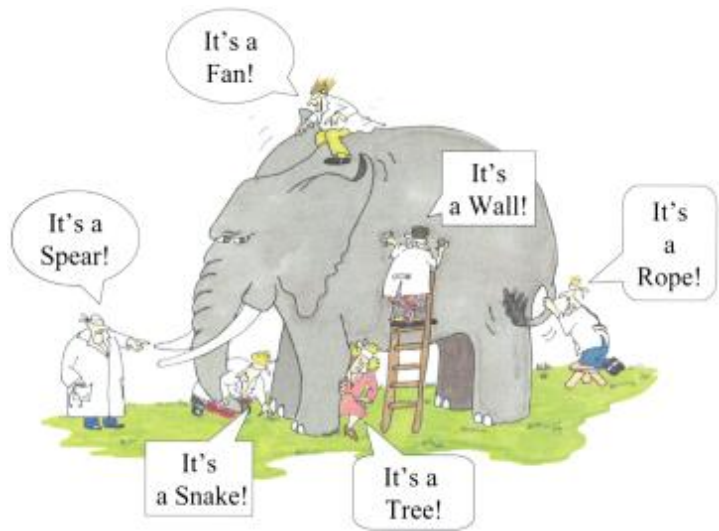
- Vervolg toekomstverbeelder
- Vooruitblik WS 3

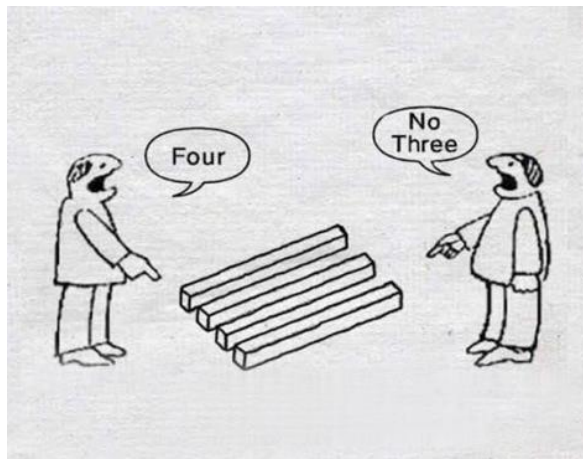
GROEPJES MAKEN

AFSPRAKEN

**Diverse perspectieven
en waarheden**

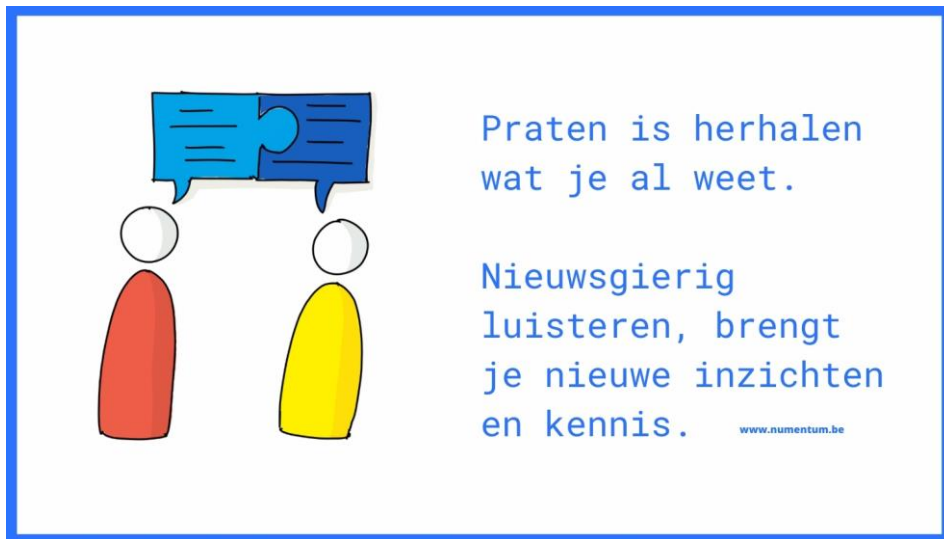

Eigen verantwoordelijkheid

Stil maken

Nieuwsgierige vragen:

- Wat maakt dat je dit vraagt / zegt?
- Welke bekommernis, welke behoefte zit er achter je vraag?
- Kan je daarvan een voorbeeld geven?
- Waarom is dat voor jou belangrijk?
- ...

OMGEVINGS- SCAN

MEERZIJDIGE PERSPECTIEVEN

Omgevingscan

Context van het transitiepad verkennen

Transitiepad afbakenen

Welk topic wil je aanpakken met dit transitiepad?
Waarover gaat het? Of juist niet?
Hoe formuleer je dit transitiepad als een urgent en uitdagend vraagstuk?
Waarom is dit transitiepad voor jou belangrijk?

Context verkennen

Wat moeten we weten over de Mechelse context?
Wie is betrokken?
Wat speelt er allemaal voor dit transitiepad in de Mechelse context?
Waar doet dit zich voor?

3 à 4 elementen die de context goed schetsen

Nog te verzamelen info

Welke info mis je nog? Welke blinde vlek ervaar je bij dit transitiepad?

Issues verscherpen

Waar loop het op vast? Waar schuurt het?
Aan wat zie je dat zaken binnen dit transitiepad niet goed lopen?
Wat en wie speelt hierin allemaal een rol in?

3 à 4 elementen die de context goed schetsen

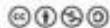
Nog te verzamelen info

Welke info mis je nog? Welke blinde vlek ervaar je bij dit transitiepad?

Toekomstbeelden visualiseren

Waar verlang je naar? In welke richting wil je evolueren?
Hoe ziet de ideale situatie eruit als het vraagstuk van het transitiepad is opgelost?
Wat is er zichtbaar en/of voelbaar anders dan nu?
Wanneer ben jij tevreden over het resultaat en de ontwikkelingen?
Wat is op dat moment de gewenste situatie? Hoe ziet dat er dan concreet uit voor jou?

3 à 4 elementen die voelbaar en zichtbaar anders zijn dan nu

**TOEKOMST-
VERBEELDER**

MECHELEN

PARTNERS VERBINDEN

Toekomstverbeelder

Toekomstbeelden verbinden
en ambities concretiseren

Sterktes en kwaliteiten onderzoeken

Wat zijn onze sterktes? Welke kwaliteiten zijn er in ons netwerk?
Wat doen we al? Waar willen we op verder bouwen?
Wat leven we hieruit dat voor ons transitiepad nuttig kan zijn?

Dromen van een wervend toekomstbeeld

Waar droom jij van? In welke richting willen wij evolueren?
Hoe ziet de ideale toekomst voor dit transitiepad er concreet uit in bv. 2030 en in 2040?
Wat is er dan zichtbaar en/of voelbaar anders?

Concrete ambities formuleren

Welke concrete ambities willen we dan samen formuleren voor dit transitiepad voor de komende twee jaar?
Waarheen gaan we in 2025 zien dat we in de richting van de gewenste toekomst evolueren?

Belangen expliciteren

Wat in de toekomstbeelden voor dit transitiepad is voor jou belangrijk?
Wat is belangrijk voor jouw organisatie of achterban?
Welk belang heb jij bij het realiseren van dit toekomstbeeld?
Welke return verwacht je hier van?

AFSLUITING

BEDANKT

Ighor Van de Vyver | Mechelen Klimaatneutraal
ighor.vandevyver@mechelen.be | +32 470 90 18 17
www.mechelenklimaatneutraal.be | www.mechelen.be

Linked In

www.linkedin.com/company/stad-mechelen/
www.linkedin.com/in/ighor-van-de-vyver-32b6a19a

